

Септември 2017 г., Център по хидро- и аеродинамика

**Получихме световно признание за изследвания на корабите
Нов технически комитет към Международната организация на опитните басейни
ще заседава във Варна през Февруари 2018 година**

(Стефан Денков)

(информация - вестник „Черно море“: <http://www.chernomore.bg/media/newspaper/2017-11-20.pdf>)

За член на новия технически комитет по едно от най-модерните тематични направления в корабната хидродинамика, насочено към маневреността на корабите при вълнение, е избран представител на Центъра по хидро- и аеродинамика – Варна, към ИМСТЦХА ”Акад. А. Балевски” – БАН. Това стана на 28-ата конференция на Международната организация на опитните басейни (ИТТС), която се проведе в Китай. Новината съобщи за в. „Черно море” проф. д-р инж. Румен Кишев, ръководител на ЦХА, който е и член на Консултативния съвет на световната професионална организация, обхващаща над 100 институции. По неговите думи това е високо признание за българските изследвания в направление, което тепърва набира скорост в световен мащаб. Те се развиха успешно в ЦХА до голяма степен благодарение на съвместната работа със САЩ за американския военен флот.

Постиженията, които вече имаме в това важно направление като изследователски център бяха отчетени на тазгодишния форум. И за член на създадения нов технически комитет, който ще работи специално в това направление, бе избран зам.- ръководителят на ЦХА - Варна, проф. д-р инж. Евгени Миланов. И така варненски учен

ще представлява там целия регион на Южна Европа.

Нещо повече, следващото заседание на новия комитет ще се проведе във Варна в началото на Февруари 2018 г., подчерта проф. Кишев.

За да откروим значението на този факт, трябва да поясним каква е ролята на Световната организация на опитните басейни за развитието на морската индустрия. Тя е създадена с основната цел да координира световните научни

изследвания в областта на корабната хидродинамика и други свързани проблеми, като океанското инженерство, моделирането на външните условия, поведението на кораба в различни ситуации и др. Нейните общи конференции се провеждат на три години, като домакин на тазгодишната беше Уси, средноголям за китайските мащаби 6-милионен град. В него се намира един от най-големите изследователски комплекси в света - огромно съоръжение, оборудвано с най-модерна апаратура, богато финансирано от държавата, обясни проф. Кишев.

В световната организация членуват почти всички научноизследователски комплекси в областта на корабната хидродинамика. Освен да координира направленията на бъдещите изследвания, да преценява перспективите за развитие, ИТТС се занимава и със стандартизирането на методиките за изследване. Това е предизвикано от голямото разнообразие на измерителни средства и методи за преизчисляване на резултатите от моделните изпитания. Въвеждането на препоръчителни практики способства за повишаване точността на измерванията и създава у клиента сигурност, че ще получи висококачествени резултати.

И още нещо особено важно. Форумите на организацията помагат за световната координация и дори кооперация

между сродни изследователски институции. Нейният най-важен управленски орган - Консултативният съвет, е съставен от 38 членове от 38-те най-големи басейни по света, между които е и варненският ЦХА. Организацията работи по строги правила и на всеки три години се събира на конференция в един от 9-те географски района. На нея се избират техническите комитети, във всяко от общо 14-те направления на научните изследвания в корабната хидродинамика. Те следят световното развитие в дадената област, съставят, обновяват стандартните методики за изследване или пишат нови. Доста тежка и отговорна работа, обясни проф. Кишев, който в продължение на 5 мандата е бил член на такива технически комитети.

ИТТС е създадена като свободно сдружение на институции през 1933 г. Напоследък обаче се забелязва преплитане на дейности и интереси с тези на Международната морска организация (ИМО) и на Международната стандартизираща организация (ISO). В тази връзка става наложително Световната организация на опитните басейни да се преобразува в нов вид сдружение – асоциация. Тя ще бъде юридическо лице с авторски права върху всичките огромни по обем стандартни методики, публикации, отчетни материали на техническите комитети, които са богат научен материал, ползван досега безвъзмездно от мнозина. Така ще бъде сложен ред и в нейната вътрешна координация, обясни

проф.Кишев. По неговите думи вече има няколко случая, при които ИМО издава регламентиращи документи и препоръчителни процедури за провеждане на практически изследвания в областта на проектирането и строителството на кораби, които в голямата си част повтарят вече разработените методики в системата на Световната организация на опитните басейни. Но тя досега нямаше авторски права, тъй като следваше принципа на доброволния колективен труд. А в случая става дума за високоинтелектуален продукт, който трябва да

бъде реализиран в полза на хората, които са го произвели. Регистрацията на новата световна асоциация на опитните басейни предстои през следващите две години и най-вероятно ще бъде базирана в Швейцария, допълни ръководителят на ЦХА.

За учените от варненския център световният форум дава възможност за обмяна на данни за постиженията във всяко от 14-те направление на корабната хидродинамика, осигурява им достъп до научна информация, която иначе трудно могат да намерят, а също така спомага за създаване на лични контакти с колеги от различни страни, с които могат да се уговорят бъдещи сътрудничества, участия в съвместни проекти, европейски или

по друга линия. На въпроса за сравнението между варненския и другите опитни центрове по света, което е могъл да направи по време на форума, проф. Кишев отговори недотам оптимистично. Действително, ЦХА продължава да е сред най-големите центрове в света по капацитет, но хроническото недофинансиране на българската наука пречи

да се следват ускорените темпове, с които се развива световната корабна хидродинамика. За да се правят качествени изследвания, както експериментални, така и теоретични, е необходимо специализирано оборудване, модерна апаратура с висока точност и мощни компютри. На пазара вече има измерителни системи и средства, последен писък на технологиите, които обаче струват скъпо, а ние нямаме възможност да следваме тази линия на непрекъснато обновяване на измерителните и компютърните системи, така че изоставаме и основна задача пред нас в Центъра е да се мъчим да го компенсираме по някакъв начин. От заплащането по контрактните работи, които изпълняваме, правим голям задел точно за обновяване на техниката ни. Започнали сме да изграждаме компютърен

кълъстер – сървър по сървър с парите, които идват по проекти, договори. Така че напредваме малко по малко. Естествено, това не е най-добрият начин, но е единствено възможният в момента. Стремим се да поддържаме нивото си - фактът, че щом продължаваме да бъдем в 30-ицата от състава на КС, е признание за мястото ни в нея, каза още ръководителят на ЦХА. Според него в най-добро състояние са изследователските центрове, които получават голяма

държавна подкрепа. И това са най-вече военизираните центрове, като тези в Испания, в Щатите, Русия. Другата просперираща група са от държави с добре развита морска индустрия, където се строят много нови кораби и бизнесът има нужда да финансира в иновации, изследвания по различни проблеми, които да доведат до нови печалби. За пример могат да бъдат дадени Норвегия, Франция, Германия, Япония, Корея и др. Това са страни с високоразвита морска промишленост, със строителство и експлоатация на кораби и океански съоръжения и с широка

тилова индустрия за подкрепа. У нас морският бизнес, който бе достигнал големи висоти преди години, през последните десетилетия отстъпи позиции и все още не може да бъде признат като приоритетен, въпреки че е потенциално печеливш

за държава с все още нисък стандарт на живот, продължи проф. Кишев. Той даде за пример държави като Китай, Виетнам, Турция, които ударно развиват корабостроенето и въобще морското стопанство благодарение на това, че

заплатите там са по-ниски от средно световните и това ги прави конкурентни на международния пазар. В момента ЦХА – Варна, разчита единствено на чуждестранни клиенти. Но това не е достатъчно. Центърът е изправен пред два основни проблема - финансирането и липсата на подготвени кадри, които да идват от университетите. Съгласни

сме да идват и неподготвени и тук да ги квалифицираме, както е било навремето и с нас, защото това е много

специфична област. Лошото е, че заради финансовия недоимък в БАН сме ограничени и като щатно разписание. Търсим всевъзможни легални начини за увеличаване на капацитета ни. Но това са палиативни решения, така че борбата е в две направления - осигуряване на нови кадри и осигуряване на достатъчно средства. Нашата цел трябва да бъде развитието на морския ни бизнес, за да има връщане на интереса и към нашите научни услуги, категоричен е проф. Кишев.

(Стефан Денков)

(информация - вестник „Черно море“: <http://www.chernomore.bg/media/newspaper/2017-11-20.pdf>)